

Kier: De Studerende, der have valgt andre Veie, der ikke have aabnet de samme Udsigter, kunne jo derimod ikke paaberaabe sig nogen saadan Ret. Det, der nu sfer ved det foreliggende Lovforslag, er jo dette, at den udelukkende Udgang, som de, der have underkastet sig filologisk-historisk Embedsexamen, hidtil have haat til Rektorater, haves ved § 1, som siger, at „fortrinlig Udgang til Rektorater ved de lærde Skoler forbeholdes filologiske Kandidater, polytekniske Kandidater og dem, der have underkastet sig Magisterkonferents i Mathematik, Astronomi, Fysik eller Kemi“. Filologerne skulle altsaa for det Første miste denne Eneret. Der er nu, hvis jeg ikke tager feil, i Tidrummet fra 1849 udgaet omtrent 100 filologiske Kandidater fra Universitetet. Disse 100 Kandidater, som efter deres Uddannelse ere henviste til at søge deres Livsørgjerning ved de lærde Skoler, have i de forløbne 27 Aar ikke haat noget stærkt Avancement, navnlig ogsaa af den Grund, at de midt i Tidrummet ved Landstabet have mistet 3 Skoler. Der har, saavidt mig bekendt, siden den Tid kun fundet 7 Avancementer Sted til de høiere Pøfter, nemlig 2 til Rektorater og 5 til Overlærerpøfter, og de, der ikke høre til de 7 Avancerede, ville nu ved det foreliggende Lovforslag, om det uforandret bliver til Lov, se den Udsigt, der hidtil har staaet for dem; væsentlig forringet. Ganke vist beholde Filologerne ogsaa fremdeles Udgang til de samme høiere Lærerpøfter, hvortil de hidtil have haat Udgang; men der er dog en væsentlig Forskjel mellem det nu Bestaaende, hvorefter de have udelukket de Ret til 13 Rektorater og 13 Overlærerpøfter og desuden en ligeberettiget Udgang til de øvrige Overlærerpøfter, og den fremtidige Tilstand, hvorefter de til alle Embederne kun ville faae en ligeberettiget Udgang med de andre i § 1 nævnte Kandidater. Dertil kommer nu, at der ved Bestemmelsen i § 3 endog synes at gjøres et yderligere Skaar i deres Fortrinsret, idet det hedder, at „ved enhver Skole bør der være mindst een Overlærer, der i Reglen repræsenterer en anden Studieretning end den, der er repræsenteret ved Rektor“. Det vil vistnok føre til, at de 4 eller 5 første Forfremmelser ville gaa Filologerne forbi, idet for Dieblisset Rektorerne ved samtlige Skoler og ved de 4 Skoler tillige Overlærerne ere Filologer. Naar altsaa Bestemmelsen i § 3 skal ske Fyldest, maa de 4 første Forfremmelser ved Skolerne komme Andre end Filologerne til Gode. Jeg tror saaledes, at man i dette Lovforslag gaar Filologerne og deres Ret — den Ret, der stod for dem, da de efter 1849 betraadte den Bei at studere Filologi — noget for nær, noget nærmere, end det behøves. Det er dog nødvendigt at iagttage en vis Skjønsmhed og Billighed overfor de Mænd, der uddanne sig til en vis Virksomhed i Statens Tjeneste og vælge denne Virksomhed med visse Lovbestemmelser for Die,

der sige dem, hvad de kunne vente at naae. Men dertil kommer endnu, at det heller ikke forekommer mig, at man kan sige, at de Fag, der maa siges ikke at tilhøre de filologiske Kandidater, ere blevne saaledes overveiede i de lærde Skoler, at der er Jøtte til i Lovgivningen at indføre en saaledes stændig Eigestillelse mellem de filologiske og de andre i § 1 nævnte Kandidater, som det her sfer. Og det vil jeg navnlig fremhæve i Forbindelse med en Henvisning til, at Skoleloven af 1871 jo ikke er naaet meget vidt med Hensyn til Indførelsen af den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, idet, saa vidt jeg veed, endnu kun 5 Skoler have begge Retninger, medens de 8 Skoler udelukkende have den sproglig-historiske Retning. Med dette Forhold som Udgangspunkt tror jeg, at det kan være rigtigt at se hen til, hvorledes Undervisningen i Virkeligheden fordeler sig mellem de forskellige Fag, og se, hvilken Betydning de Fag have, der ikke kunne betragtes som filologiske, og i saa Henseende kan jeg vel gaa ud fra, at man til de filologiske Fag vil regne foruden Græsk og Latin, og selvfølgelig Historie, ogsaa Dansk, derunder naturligvis indbefattet Oldnordisk. Naar jeg da først tager Skolerne med den ene Retning, saa er Forholdet mellem de filologisk-historiske Fag og de Fag, der tilhøre den mathematisk-naturvidenskabelige Retning, omtrent det, at der i de filologiske Fag undervises omtrent i 100 Timer og i de mathematisk-naturvidenskabelige Fag 40 Timer om Ugen og i de nyere Sprog endvidere omtrent 45 Timer. Der er altsaa en aldeles afgjort Overvægt for de filologiske Fag, og det forekommer mig derfor for disse Skolers Bedkommende rigtigt stærkt at fremdrage Filologerne. I de 5 Skoler, hvor begge Retninger ere indførte, er Forholdet naturligvis et andet; men dog falder der kun 85 Timer ugentlig paa de mathematisk-naturvidenskabelige og derimod omtrent det dobbelte Antal, 175, dels paa de filologiske Fag og dels paa de nyere Sprog. Det forekommer mig derfor, at Undervisningen i de lærde Skoler, saa vidt Udførelsen af Loven af 1871 er skreden frem, ikke giver Anledning til at skjære saa stærkt ind i den Ret, Filologerne have haat siden 1849, som det her er foreslaet. Naar jeg har talt de nyere Sprog sammen med de filologiske Fag, har jeg formentlig været berettiget dertil; thi, naar der spørges om, hvorvidt enten Filologerne eller de i § 1 nævnte polytekniske Kandidater og Magistre nærmest repræsenterer de nyere Sprog, maa Svaret være Filologerne. Mine Betragtninger føre mig da — for nu at slutte med en positiv Henstilling — til at anbefale at blive staaende, forsaavidt angaar Rektoraterne, ved den Ordning, at i de Skoler, der have den sproglig-historiske Retning alene, Filologerne beholde deres Eneret, og i de Skoler, hvor begge Retninger findes, indføres den fuldkomne Eigestillelse, som i Lovforslagets § 1 er foreslaet i at